

get, at der er skeet et meget stort og væsentligt Skridt fremad derved, at man, ved Siden af Valles Lærebog, frit kunde benytte en anden, som er anlagt efter et ganske andet Princip og baade i Form og Indhold er meget forskjellig derfra, navnlig ogsaa mere forfattet, hvorved man antog, at der allerede opnaaedes en meget betydelig Lettelse, og at man imødekam de i den Henseende meget almindelig fremfattede Anskuelse, men at Ministeriet paa den anden Side paa ingen Maade var imod, at ogsaa en yderligere Udvidelse kunde have fundet Sted, dersom det kunde være kommet til Erkjendelse af, at de Forsøg, der forøvrigt vare fremkomne med Hensyn til en Bearbejdelse eller Omarbejdelse af den hidtil brugte Lærebog, kunde siges at være saaledes, at der iblandt dem var fundet noget Arbejde, som afgjort maatte erkjendes for at have saadanne Fortrin, at det kunde være rigtigt at lade det træde istedet for Valles Lærebog. Det var dette, som Ministeriet efter den modneste Prøvelse ikke kunde komme til Erkjendelse af. Men der findes ogsaa udtalt i Forestillingen, at man ansaae det for Noget, der vilde skee, og for at være meget ønskeligt, om en saadan Lærebog kunde komme frem, der muligen kunde tjene til „ganske at afløse“ Valles Lærebog. Det er altsaa paa ingen Maade Tilfældet, at Ministeriet skulde betragte det som givet, at ikke nogen ny Lærebog skulde kunne vinde en saadan Autorisation, eller en lignende som den, de to heromhandlede Lærebøger have; men det maa beroe paa, om der fremkommer nogen Lærebog, om hvilken man maa erkjende, at den vil kunne vinde almindelig Anerkjendelse, og at der navnlig, forsaavidt den ganske skulde erstatte Valles Lærebog, vilde ved dens Benyttelse gjøres et betydeligt Fremskridt. Med Hensyn til, hvorvidt der i et enkelt Tilfælde, paa et enkelt Sted, kunde være Spørgsmaal om at indrømme Brugen af en Lærebog, som endnu ikke havde vundet nogen Autorisation, saa kan det ikke være Ministeriets Agt — hvilket ei heller tidligere havde fundet Sted — naar der virkelig i et enkelt Tilfælde viser sig et særdeles stærkt Ønske om at kunne benytte en anden Lærebog, at nægte dette, forudsat naturligtvis, at der ikke kan indvendes noget

Væsentligt derimod. Men Ministeriet har ikke kunnet Andet end erkjende, at der var Grund til at tage Hensyn til den meget stærkt udtalte Frygt for, at en pludselig Afsløning af Indskrænkningen til en enkelt Lærebog og Overgangen til en fuldstændig Frihed til Benyttelsen af hvilken som helst Lærebog, man kunde blive enig om, vilde kunne afstedkomme ikke faa Vanfæligheder og en ikke ringe Forvirring og maa skee skade selve Sagen, medens jeg ikke nægter, at jeg personlig har den Overbeviisning, at det vil vise sig, at disse Vanfæligheder, som Mange frygte og derved kom til at forestille sig meget store, vil vise sig at være let overkommelige, og at der ikke vil være store Vanfæligheder tilstede for Seminarierne og Skolerne, selv om der ogsaa finder nogen Forskjellighed Sted i Lærebøgerne. — Jeg troer, at det er godt at gjøre om endog kun eet Skridt fremad i denne Retning, og at det er uimodstgæltigt, at der er gjort et saadant Skridt fremad; men det er ogsaa min Formening, at det er rigtigt ikke at gjøre dette Skridt saa stort, at det ved de første deraf resulterende Vanfæligheder netop kunde komme til at skade den yderligere Fremgang.

Med Hensyn til det Punkt i Forespørgselen, som angaaer Fremlæggelsen af de Betænkninger, der ere indkomne fra Biskopperne og andre Autoriteter, da troer jeg, at den ærede Rigsdagsmand, som har stillet Interpellationen, vil, ved et nøagtigt Gjennemsyn af hvad der indeholdes i Forestillingen, finde, at der ikke er nogen Anledning til en saadan Fremlæggelse. Det var Meningen fra Ministeriets Side udtrykkelig og bestemt at angive, fra hvilke Landesmoder og Biskopper de forskjellige Meninger og Anskuelse i denne Sag fremkom, hvilket ogsaa er skeet i Forestillingen ved ethvert Hovedpunkt, hvorom Spørgsmaalet har dreiet sig, og der er paa denne Maade af de indkomne Betænkninger saa væsentlig givet, hvad der paa nogen Maade kunde antages at interessere Thinget, at jeg ikke troer, at det vil være nødvendigt at fremlægge selve disse Betænkninger, men at Henviisningen til Ministeriets Forestilling maa ogsaa i denne Henseende kunne anses for fuldkommen tilfredsstillende.